

ЗАКОН ЗА ЖЕЛЕЗНИЦИТЕ

Сл.Весник на Р.Македонија бр.64 од 03.08.2005 година

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат организацијата на железничкиот систем, начинот и условите за извршување на железничкиот превоз, статусот на железничката инфраструктура и условите за пристап кон неа, обезбедувањето на услуги од јавен интерес и уредувањето на железничкиот превоз.

Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "Објава на мрежа" е детален приказ на расположливата железничка инфраструктура наменет за железничките превозници што содржи општи правила, рокови, постапки и критериуми во врска со одредувањето на надоместокот за користење на железничката инфраструктура и критериуми за распределба на капацитетите, како и други информации за условите за пристап на железничката инфраструктура;
2. "Влечно возило" е железничко возило со сопствен погон (дизел локомотиви, електрични локомотиви, парни локомотиви, моторни коли и моторни возила за посебни намени);
3. "Влечено возило" е железничко возило наменето за превоз на патници, багаж или стока (патнички товарни коли, приколки);
4. "Воз" е пропишано составена и закачена низа на железнички патнички и товарни вагони со едно влечно возило или со повеќе влечни возила со сопствен погон, само влечно возило со сопствен погон и само моторни коли;
5. "Воздушен пружен простор" е простор над пружниот појас во висина од 12, односно 14 метра при премин на далновод со напон поголем од 220 КВ, сметајќи од горниот раб на шината;
6. "Возен ред" е акт на управителот на железничката инфраструктура со кој се утврдува планираниот сообраќај на возовите за јавен превоз на патници и стока, како и превозот за сопствени потреби на железничката инфраструктура;
7. "Дозвола за превоз" е јавна исправа издадена од надлежен орган, со која на правно лице му се потврдува статус на железнички превозник со право на извршување на сите или посебни видови на превоз;
8. "Дозвола за управување со железничката инфраструктура" е јавна исправа издадена од надлежен орган, со која на правното лице му се

потврдува дека ги исполнува пропишаните услови за управување и одржување на железничката инфраструктура;

9. "Железнички систем" го сочинуваат железничкиот превоз и железничката инфраструктура;

10. "Железнички превоз" е дејност што опфаќа превоз на патници и стока и/или влеча на возови;

11. "Железничка инфраструктура" се состои од железничките пруги со горен и долен строј, објектите на пругите, железничките станици, објектите на електричната влеча на возовите, сигнално сигурносните системи, телекомуникационите и информационите системи во железничкиот сообраќај, зградите, депоата и други градежни објекти на железничките станици кои се во функција на организирање, регулирање на железничкиот сообраќај и одржување на инфраструктурата, земјиштето кое функционално и припаѓа на пругата, службените места и објектите;

12. "Железничка пруга" е сувоземна шинска сообраќајница по која се одвива превоз на патници и стока со железнички возила;

13. "Железничка станица" е службено место на железничка пруга од кое се регулира сообраќајот на спротивни и последователни возови и во кое се врши влегување и излегување на патници, како и натовар и истовар на стока;

14. "Железнички пружен појас" е земјен појас од двете страни на и под трупот на пругата определен со инвестиционо техничка и експропријациона документација. Најмалата широчина на железничкиот пружен појас е по 1,0 метар од двете страни на земјиниот труп на пругата;

15. "Железничка мрежа" е севкупна железничка инфраструктура со која управува управителот на инфраструктурата;

16. "Железничко возило" е возило наменето за движење по железничка пруга (локомотива, моторна кола, патнички и товарни коли, како и железнички возила за посебни намени);

17. "Заштитен појас на железничка пруга" е замислен земјишен појас од двете страни на пругата, широк по 200 метра, сметајќи од краевите на пружниот појас;

18. "Инфраструктурен капацитет" е вкупниот број на траси на возови, што го овозможува железничката инфраструктура кои се користат врз основа на возен ред;

19. "Индустриска железница" е железница со која правното лице во областа на сообраќајот, индустријата, рударството, шумарството и во други области на стопанството превезува лица и стока за сопствени потреби;

20. "Индустриски колосек" е железнички колосек кој се приклучува на железничката инфраструктура и служи за доставување и отпремање на стока за сопственикот, односно на носителот на правото на користење на тој колосек;

2

21. "Јавен превоз" е превоз на патници и/или стока достапен за секој под еднакви услови, што се врши врз основа на договор меѓу превозникот и корисникот на услуги;

22. "Маса на возилото по должински метар" е масата на празно или на натоварено железничко возило, поделена со должината на возилото во метри, мерена од челото до челото на незбиените одбивници (одбивни уреди), односно автоматски спојки искажана во КН по должен метар;
23. "Манипулативна пруга" е дел од железничката инфраструктура, која служи за превоз на стока по потреба и без утврден ред на возење;
24. "Меѓународна групација" е секоја асоцијација од најмалку две железнички претпријатија основани во најмалку две држави со цел за давање на меѓународни железнички услуги;
25. "Несреќа" е непосакуван или ненамерен или ненадеен настан или посебна редица такви настани кои имаат штетни последици. Несреќите се делат на следниве категории: судир, лизгање од шини, несреќи на патни премини, несреќи на лица предизвикани од железнички возен парк во движење, пожари и друго;
26. "Осно оптоварување" е масата на празно или на натоварено железничко возило изразена во КН поделено со бројот на оските на возилото;
27. "Одржување на железничка инфраструктура" е збир од сите дејствија на тековна и инвестициона поправка на железничката инфраструктура;
28. "Превозник" е правно лице со приватен или јавен статус чија што основна дејност е давање транспортни услуги на патници и/или стока по пат на железница, врз основа на дозвола за превоз согласно со овој закон;
29. "Превоз за сопствени потреби" е превоз на патници и/или стока што превозниците и другите правни и физички лица сопственици на железнички возни средства, го вршат за своите потреби;
30. "Патен премин" е место на вкрстосување на железничката пруга со пат во исто ниво;
31. "Реконструкција на железничка пруга, објект на пруга, постројка и уреди на железничко возило" е преправка со која се менуваат нејзините основни конструктивни и технички карактеристики;
32. "Ремонт на железничка пруга" значи комплетна замена на горниот строј на пругата (шини, колосечен прибор, прагови, свртници, решетаче и дополна на засторот), санација на долниот строј и елементи на долен строј на постројните железнички пруги;
33. "Решение за безбедност" е јавна исправа издадена од надлежен орган со која на превозникот, претпријатието му се потврдува исполнетоста на пропишаните услови за безбедно извршување на железничкиот сообраќај;
34. "Решение за безбедност за управување со железничката инфраструктура" е јавна исправа издадена од надлежен орган со која на јавното претпријатие или друго правно лице му се потврдува дека ги исполнува пропишаните безбедносни услови за управување и одржување на железничката инфраструктура;
35. "Службено место на пруга" се места од кои се регулира железничкиот сообраќај (железнички станици, крстосници, сообраќајни отпремишта, товаришта распатници, места за премин од двоколосечна на едноколосечна пруга и стојалишта);

36. "Траса" е план на сообраќај на воз меѓу две службени места, во предвидено време и под точно утврдени техникотехнолошки услови на железничката инфраструктура и

37. "Управител на инфраструктура" е јавно или друго правно лице овластено за управување и одржување со железничката инфраструктура. 3

II. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СИСТЕМ

Член 3

(1) Железничкиот систем во Република Македонија утврден со овој закон се темели врз начелото на одвојување на железничкиот превоз од железничката инфраструктура.

(2) Железничката инфраструктура е добро од општ интерес за Републиката.

(3) Железничката инфраструктура е сопственост на Република Македонија и на неа не можат да се стекнуваат имотни права.

(4) Управувањето, изградбата, реконструкцијата, ремонтот, одржувањето, заштитата на железничката инфраструктура, организирањето и регулирањето на железничкиот сообраќај и раководењето со системите за регулирање и безбедност, како дејности од јавен интерес ги врши Јавното претпријатие за железничка инфраструктура или друго правно лице на начин и под услови утврдени со овој закон.

(5) Железничкиот превоз на патници и стока, за јавни или сопствени потреби го врши правно лице под услови и на начин утврдени со овој закон.

III. ЖЕЛЕЗНИЧКИ ПРЕВОЗ

Член 4

(1) Железнички превоз е јавен превоз на патници и стока и превоз за сопствени потреби.

(2) Јавниот железнички превоз може да биде меѓународен или внатрешен превоз и се извршува според пазарни услови и врз основа на договор за превоз, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(3) Јавниот железнички превоз на патници може да биде:

- градски превоз за подрачје на градот,
- приградски превоз за пошироко подрачје на градот,
- регионален превоз за подрачја на повеќе општини и
- меѓународен превоз за подрачје на повеќе држави.

Член 5

(1) Железнички превозник може да биде секое домашно и странско правно лице кое има дозвола за јавен превоз и решение за безбедност.

(2) Превозник, во смисла на овој закон, се смета и меѓународна групација.

1. Дозвола за јавен превоз

Член 6

(1) Јавен превоз на патници и стока се врши врз основа на дозвола за јавен превоз.

(2) Дозволата за јавен превоз (во натамошниот текст: дозвола) на писмено барање на домашно правно лице ја издава Агенцијата за железнички сообраќај и транспорт (во натамошниот текст: Агенцијата).

(3) За добивање на дозволата од ставот (1) на овој член, правното лице мора да ги исполнува следниве услови:

1) седиштето на правното лице мора да е на територија на Република Македонија;

2) да е регистрирано во соодветен регистар за вршење на дејноста во железничкиот превоз (со или без влеча на возови или само за влеча на возови);

3) ако не е во тек стечајна постапка;

4) одговорното лице или член на органот на управување на правното лице да не е правосилно осудено или да не му е изречена мерка на безбедност една или повеќе години за кривично дело во јавните финансии, платниот промет и стопанството; кривично дело против општата сигурност на луѓето и имотот, кривични дела против работните односи, избегнување на царински надзор и неплаќање на царина и други давачки кои се плаќаат во царинската постапка во случаи кога превозникот бара дозвола за меѓународен превоз на стока која подлежи на царинска постапка, додека траат последиците од пресудата или изречената мерка на безбедност;

5) финансиски да е способен, односно своите сегашни и идни обврски под нормални услови на работење да може да ги исполнува во период од 12 месеца, што се докажува со документ за економската и финансиската способност издаден од Централниот регистар на Република Македонија;

6) во работен однос да има стручни работници кои можат да обезбедат висок степен на сигурен превоз со најмалку двајца работници по воз;

7) да располага со квалитетен возен парк и друга соодветна техничка опременост и

8) да е осигуран во осигурително друштво и да приложи писмен доказ за способност за надоместување на евентуалната штета настаната по основа на одговорност во вршењето на неговата дејност кон инфраструктурата, корисниците на превозните услуги, трети лица и околината, во согласност со закон и други прописи, како и со меѓународни договори кои ја обврзуваат Република Македонија.

(4) Условите утврдени со ставот (3) од овој член поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски.

(5) На секое правно лице кое поднело барање и кое ги исполнува условите од ставот (3) на овој член ќе му се издаде дозвола.

(6) Дозволата од ставот (1) на овој член не е доволен услов за превозникот да има право на пристап на железничка инфраструктура.

(7) Превозникот мора во секое време да ги исполнува условите од ставот (3) на овој член, освен во случаите на членот 8 став (1) и членот 10 став (3) од овој закон.

(8) Начинот на издавање и одземање на дозволата, формата и содржината на образецот на дозволата, формата, содржината и начинот на водење на регистарот за издадени и одземени дозволи, како и висината на надоместокот за издавање на дозволата ги пропишува Агенцијата.

Член 7

(1) Дозволата се издава со рок на важење од пет години со можност за продолжување на важноста најдолго до 20 години.

(2) Во случај на продолжување на важноста на дозволата согласно со ставот (1) на овој член, превозникот мора да докаже дека и понатаму ги исполнува условите од членот 6 став (3) на овој закон.

(3) За промените во однос на важноста на дозволата, Агенцијата е должна веднаш писмено да ги извести сите држави со кои Република Македонија има склучено меѓународен договор за меѓусебно признавање на дозволи.

Член 8

(1) Ако се утврди дека превозникот не ги исполнува условите од членот 6 став (3) точка 5 на овој закон, под услов да не е загрозена безбедноста на железничкиот превоз, Агенцијата може да му нареди на превозникот да ги отстрани утврдените недостатоци во рок кој не може да биде подолг од шест месеца од денот на приемот на наредбата.

(2) Дозволата се одзема трајно, ако:

1) превозникот престане да ги исполнува било кој од условите од членот 6 став (3), освен условот од членот 6 став (3) точка 5 на овој закон и

2) превозникот во рокот од ставот (1) на овој член не ги отстрани недостатоците

3) во поглед на финансиската способност согласно со ставот (1) на овој член.

Член 9

(1) Ако превозникот не започне со дејноста за која добил дозвола во рок од шест месеца од денот на издавањето на дозволата, или започнал а не ја врши дејноста подолго од шест месеца, Агенцијата му ја одзема дозволата со решение.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член на писмено барање на превозникот, Агенцијата може да одобри прекин на дејноста за период подолг од шест месеца, ако тоа стане неопходно со оглед на околностите и спецификите на превозот кој го извршува превозникот.

(3) Ако превозник чијашто дозвола била одземена согласно со ставот (1) на овој член, поднесе ново барање и докаже дека ги исполнува пропишаните услови, на превозникот може да му се издаде нова дозвола.

Член 10

(1) Превозникот е должен во рок од 30 дена да ги достави на Агенцијата статусните измени, како и секоја промена на фактите и околностите од значење за извршување на дејноста, односно издавање на дозволата.

(2) По приемот на пријавата од ставот (1) на овој член Агенцијата, во зависност од големината и значењето на настанатите промени, одлучува дали превозникот треба да поднесе ново барање за да му биде издадена нова дозвола.

(3) Ако Агенцијата утврди дека промените од ставот (1) на овој член се од такво значење што бараат издавање на нова дозвола, до нејзиното издавање превозникот може да продолжи да ги извршува тие превозни услуги согласно со издадената дозвола, освен во случаи на одземање на претходно издадената дозвола поради загрозување на безбедноста на сообраќајот.

(4) Против решението на Агенцијата за издавање или одземање на дозвола може да се поднесе жалба до Комисијата за решавање во управна постапка во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина при Владата на Република Македонија во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 11

(1) На територијата на Република Македонија се признаваат и дозволи издадени на превозници од надлежни органи на други држави во согласност со меѓународните договори за меѓусебно признавање на дозволите.

(2) Во случај на сомнение дека превозникот, кој има дозвола од надлежен орган на друга држава, не ги исполнува условите за вршење на дејноста за која ја добил дозволата, Агенцијата веднаш ќе го извести надлежниот орган на другата држава кој ја издал дозволата.

2. Услови за безбедност

Член 12

(1) За извршување на превозот на пругите на железничката мрежа на Република Македонија, покрај дозволата од членот 6 на овој закон, превозникот (домашен и странски) мора да ги исполнува условите за безбедност, поради безбедно извршување на железничкиот сообраќај на одделни железнички пруги или на железничката мрежа.

(2) Исполнувањето на условите за безбедност на домашен и странски превозник се докажува со решение за безбедност кое го донесува Агенцијата, на писмено барање на превозникот.

(3) Решението од ставот (2) на овој член се донесува за период од две години и мора да се обновува секоја втора година, согласно со условите од ставот (4) на овој член.

(4) За да добие решение за безбедност, превозникот мора да ги исполнува следниве услови:

1) техничките услови и условите за сообраќај пропишани за извршување на услуги во железничкиот превоз;

- 2) персоналот кој е вработен за организирање, управување и/или следење на возовите мора да биде соодветно стручно оспособен за да ги применува сообраќајните правила за безбеден железнички сообраќај;
- 3) железничките возила кои ќе се користат за извршување на превозот на пругите на железничка мрежа во Република Македонија, мора да ги исполнуваат сите услови за безбедност, со кои се уредува безбедноста на железничкиот сообраќај согласно со Законот за безбедност во железничкиот сообраќај и
- 4) за заштита од бучава и заштита на животната средина.
- (5) Условите од ставот (4) на овој член поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за животна средина и просторно планирање.
- (6) Начинот на давање и одземање на решението за безбедност, формата и содржината на образецот на решението, формата, содржината и начинот на водење на регистарот за издадени и одземени решенија, како и висината на надоместокот за издавање на решението ги пропишува Агенцијата.
- (7) Ако при вршење на инспекциски надзор, инспекторот утврди дека настанале околности поради кои имателот на решението за безбедност повеќе не ги исполнува условите од ставот (4) на овој член, Агенцијата со решение ќе го укине решението за безбедност.
- (8) Ако при вршење на инспекциски надзор, инспекторот утврди одредени неправилности кои не се од битно значење за безбедноста на железничкиот сообраќај, надлежниот инспектор и други овластени државни службеници со решение ќе наредат нивно отстранување и ќе одредат рок во кој имателот на решението за безбедност е должен да ги отстрани.
- (9) Ако имателот на решението за безбедност не ги отстрани утврдените неправилности во предвидениот рок, Агенцијата ќе донесе решение со кое решението за безбедност ќе го укине.
- (10) Против решението на Агенцијата од ставовите (2), (7) и (9) на овој член, може да се поднесе жалба до Комисијата за решавање во управна постапка во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина при Владата на Република Македонија во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.
- (11) Жалбата поднесена против решението од ставовите (7) и (9) на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 13

Правните лица кои вршат превоз за сопствени потреби мора да имаат решение за безбедност, издадено под условите и на начинот утврдени со членот 12 од овој закон.

IV. ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

Член 14

(1) Железничката инфраструктура ги опфаќа: железничките пруги со горен и долен строј, железничките станици, објектите, постројките и уредите на пругите, системи за електрификација, сигнално сигурносни системи, телекомуникациски и информативни системи во железничкиот сообраќај, зградите, депоата и другите градежни објекти на железничките станици кои се во функција на организирање, регулирање на железничкиот сообраќај и одржување на инфраструктурата, земјиштето кое функционално припаѓа на и под пругата и објектите на железничкиот пружен појас, како и воздушниот простор над пругата во висина од 12 м, односно 14 м над горната ивица на шината кај далноводи со напон преку 220 КВ.

(2) Составните делови на железничката инфраструктура од ставот (1) на овој член, подетално ќе ги пропише министерот за транспорт и врски.

1. Управување со железничката инфраструктура

Член 15

(1) Управувањето со железничката инфраструктура е дејност од јавен интерес.

(2) Дејноста од ставот (1) на овој член ја врши управителот на инфраструктурата.

-(3) Управителот на инфраструктурата:

- го организира и регулира железничкиот сообраќај,
- обезбедува пристап и користење на железничката инфраструктура на сите превозници за железнички превозници кои ги исполнуваат условите пропишани со овој закон,
- го организира јавниот превоз и превозот за сопствени потреби,
- планира изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на железничката инфраструктура,
- врши модернизација, одржување и заштита на железничката инфраструктура, пружните возила и машини,
- презема мерки за заштита од бучава и заштита на животната средина и
- врши и други активности што се во функција на дејноста.

(4) За управување со железничката инфраструктура, управителот на инфраструктурата, мора да има дозвола за управување со железничка инфраструктура и решение за безбедност за управување со железничката инфраструктура.

(5) За да добие дозвола за управување со железничката инфраструктура, управителот на инфраструктурата мора да ги исполнува условите од членот 6 став (3) точки 1, 3, 4 и 5 на овој закон.

(6) Јавното претпријатие за железничка инфраструктура од членот 3 став (4) на овој закон се смета дека ги исполнува условите од ставот (5) на овој член.

(7) За да добие решение за безбедност за управување со железничката инфраструктура, управителот на инфраструктурата мора:

- да ги исполнува соодветните технички услови и условите за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај,
- железничката инфраструктура со која управува да ги задоволува пропишаните услови со Законот за безбедност на железничкиот сообраќај и другите прописи и
- вработениот персонал да ги исполнува условите во поглед на способноста за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај, како и за изградба, реконструкција, ремонт, модернизација и одржување на железничката инфраструктура.

(8) Условите од ставот (7) на овој член поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за животна средина и просторно планирање.

(9) Образецот на дозволата и образецот на решението за безбедност од ставот (4) на овој член, како и начинот на водење на регистарот за издадени и одземени дозволи и решенија од ставот (4) на овој член, поблиску ги пропишува Агенцијата.

Член 16

Управителот на инфраструктурата може да остварува меѓународна соработка, да членува во специјализирани меѓународни организации и може да отвори претставништва во странство.

Член 17

(1) Управителот на инфраструктурата е должен да обезбеди постојан, непрекинат и квалитетен пристап на железничката инфраструктура и другите средства за работа во железничкиот сообраќај, како и организирање и регулирање на безбеден железнички сообраќај. Управителот може дел од своите работи да ги даде да ги извршуваат други извршители, ако смета дека тоа е технички и финансиски оправдано. За давањето на работите на други изведувачи, управителот ја известува Агенцијата.

(2) Управителот на инфраструктурата може да го прекине пристапот на железничката инфраструктура или на дел од железничката инфраструктура, поради нерентабилност.

(3) Железничката пруга или нејзин дел на кој поради нерентабилност ќе се прекине пристапот од ставот (2) на овој член, управителот на инфраструктурата може да ја преуреди во манипулативна пруга и за други намени и да ги пропише условите за користење.

(4) Согласност за прекинет на пристапот од ставот (2) на овој член и за преуредување на железничката во манипулативна пруга и пруга за друга намена дава министерот за транспорт и врски.

(5) Управителот на инфраструктурата е должен да им достави решение за прекин на пристапот од ставот (2) на овој член, на железничките превозници, најдоцна шест месеца пред датумот предвиден за прекин на превозот.

(6) Управителот на инфраструктурата, при вршењето на дејноста, е должен да се грижи за заштита на животната средина и природата во согласност со Законот за животната средина и другите прописи од областа на животната средина.

(7) Управителот на инфраструктурата е одговорен за штетата која ќе се направи на корисниците на превозот, железнички превозници и на другите правни и физички лица заради неизвршување на обврските од ставот (4) на овој член според општите прописи за надомест на штета.

2. Изградба, реконструкција и ремонт на железничката инфраструктура

Член 18

(1) Под изградба на железничката инфраструктура, во смисла на овој закон, се смета изградба на нова железничка пруга на нова траса, како и изградба на телекомуникациони, сигнално-сигурносни, електровлечни, електроенергетски и други постројки и уреди, згради и објекти на нова пруга и на постојните пруги.

(2) Одредбите од овој закон, со кои се уредува изградбата на железничката инфраструктура, важат и за реконструкцијата на железничката инфраструктура.

(3) Железничката инфраструктура се проектира, гради, реконструира, ремонттира, опремува и одржува, така што да одговара на својата намена, потребите за безбедноста на сообраќајот и заштитата на животната средина и природата, во согласност со овој закон и другите прописи, како и утврдената превозна и пропусна моќ на железничката пруга, брзината на возовите, основото оптоварување и масата на товарните возила по должински метар.

(4) Железничките пруги што служат за меѓународен сообраќај мора да ги исполнуваат условите утврдени со меѓународните договори кои ја обврзуваат Република Македонија.

Член 19

(1) Железничката инфраструктура се проектира и гради врз основа на условите утврдени со овој закон, поблиските прописи донесени врз основа на овој закон, како и нормативите и стандардите кои се однесуваат на железничката инфраструктура.

(2) Нормативите и стандардите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за транспорт и врски, во согласност со министерот за животна средина и просторно планирање.

Член 20

(1) При изградба или реконструкција на железничка пруга, инвеститорот е должен на свој трошок да ги измести инсталациите (цевководи, водоводи, електрични телефонски и телеграфски воздушни линии, подземни кабли и други слични инсталации и уреди), односно да ги прилагоди кон настанатите промени.

(2) Инвеститорот е должен во рок од 60 дена пред денот на отпочнување на работите да ги извести имателите на инсталациите.

(3) Инвеститорот е должен да му овозможи на имателот на инсталациите увид во документацијата потребна за изместување на инсталациите.

Член 21

(1) Железничките пруги, според намената и обемот на сообраќајот, стопанското значење или значењето што го имаат за внатрешниот и меѓународниот сообраќај, се главни железнички пруги и други пруги.

(2) Владата на Република Македонија на предлог на министерот за транспорт и врски ја утврдува мрежата на главни железнички пруги и другите железнички пруги, нивната класификација, како и ознаките.

(3) Главни железнички пруги се пругите што се распоредени во меѓународната железничка мрежа на европските пруги и по која минуваат повеќе од 30.000 воза годишно.

(4) Другите железнички пруги, освен главните, се пругите што не се опфатени во мрежата на магистралните железнички пруги.

(5) Управителот на инфраструктурата и другите правни лица се должни за железничките пруги и постројките, објектите и уредите на пругата да водат евиденција и други технички податоци што се од значење за безбедноста на железничкиот сообраќај.

(6) Начинот на водење на евиденцијата од ставот (5) на овој член го пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 22

(1) За време на и по комплетната или делумна изградба или реконструкција на железничките пруги и постројките, објектите и уредите на пругата во целост и во фаза во која можат да се вклучат во сообраќај се врши технички преглед со кој се утврдува дали ги исполнуваат пропишаните услови, техничките нормативи и другите услови што мораат да ги исполнуваат во поглед на техничко-технолошкото единство во железничкиот сообраќај.

(2) Техничкиот преглед на железничките пруги и постројки, објектите и уредите на пругата го врши Министерството за транспорт и врски.

(3) Железничките пруги и постројките, објектите и уредите на пругите можат да се предадат во употреба само врз основа на решение издадено од министерот за транспорт и врски.

Член 23

Меѓусебното вкрстување на железничките пруги и вкрстосувањето на железничката пруга со друг вид на пруга (со пруга на индустриска железница, со индустриски колосек, со трамвајска пруга и слично) вообичаено мора да биде на различни нивоа, освен ако со одвојувањето на ниво се покаже како неекономично и ако со тоа не се нарушува безбедноста на железничкиот сообраќај.

Член 24

(1) Ако дел од железничката пруга треба да се измести заради градење на друг објект (јавен пат, аеродром, хидроакумулација, енергетски објекти, рудник и слично) делот на железничката пруга кој се изместува мора да биде изграден со елементи кои одговараат на таа категорија на железничката пруга без оглед на стварната состојба во која се наоѓала во моментот на изместување.

(2) Трошоците за изместувањето на делот од железничката пруга од ставот (1) на овој член ги сноси инвеститорот на објектот заради чија изградба се врши изместување на железничката пруга.

Член 25

Ако до вкрстување на железничка пруга и јавен пат, односно некатегоризиран пат дојде поради изградба на нова железничка пруга или по барање на општината, односно градот Скопје и друго правно лице, трошоците за изградба за надвозници, подвозници, односно патен премин, трошоците за поставување на уредите и направите и другите трошоци за обезбедување на безбеден и непречен сообраќај на патниот премин ги сноси инвеститорот на новата железничка пруга.

Член 26

(1) Изведување на работите на ремонт на железничката пруга се врши врз основа на техничка документација при што треба да се обезбеди ремонт на железничката пруга најмалку на ниво на стандарди и норми со кои истата е проектирана.

(2) Согласно на техничката документација за изведување на ремонт на железничката пруга дава министерот за транспорт и врски.

(3) Начинот, динамиката и условите на ремонтот на железничката пруга ги определува управителот на инфраструктурата.

(4) Техничкиот преглед на изведените работи при ремонт на железничка пруга го врши Министерството за транспорт и врски.

(5) Изведените работи на ремонтот на железничката пруга можат да се предадат во употреба, само врз основа на решение издадено од министерот за транспорт и врски.

3. Одржување

Член 27

(1) Железничките пруги и постројките, објектите и уредите мораат да се одржуваат (тековно и инвестиционо) во состојба што обезбедува безбеден сообраќај и да бидат редовно прегледувани.

(2) Управителот на инфраструктурата и другите правни лица што вршат одржување, контрола и редовни прегледи на железничките пруги, на постројките, објектите и уредите на нив мораат да ги исполнуваат условите од членот 6 став (3) точки 1, 3, 4 и 5 на овој закон, за вршење на тие работи, како и да ги исполнуваат условите за техничките инсталации и процедури за одржување согласно дозволените нивоа на бучава во однос

на заштита на животната средина пропишани согласно со прописите за заштита од бучава.

(3) Начинот на одржувањето, контролата и повремени прегледи на железничките пруги и на постројките, објектите и уредите, што треба да ги исполнува управителот на инфраструктурата и другите правни лица на кои им е доверено вршењето на работите од ставот (2) на овој член, со акти поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 28

(1) На местата на вкрстосување на категоризиран и некатегоризиран јавен пат со железничка пруга, одржувањето на колосекот, другите постројки и уреди што му служат на железничката пруга, коловозот на патот на растојание од 3 метра од осовината на колосекот од двете страни на патниот премин, сообраќајната сигнализација на железничката пруга и патот, поставувањето и одржувањето на направите и уредите што им служат на патот и на железничката пруга, како и обезбедување на прегледноста на патниот премин го врши управителот на железничката инфраструктура.

(2) Одржувањето на другите делови од патот на растојание поголемо од 3 метра од осовината на колосекот, од двете страни на патниот премин и сигнализацијата на патот ги одржува правното лице кое управува со патот на начин кој овозможува безбеден и непречен железнички сообраќај.

Член 29

(1) Средствата за покривање на трошоците од членот 28 став (1) на овој закон се обезбедуваат од надлежната институција за изградба и одржување на магистрални и регионални патишта на Република Македонија согласно со годишна програма за опремување, одржување и заштита на патните премини, што ја донесува управителот на инфраструктурата согласно со овој закон и Законот за јавните патишта.

(2) Трошоците за одржување на другите делови на патот од членот 28 став (2) на овој закон ги обезбедува правното лице кое управува со патот.

Член 30

(1) Ако правно лице користи исклучително или претежно некатегоризиран пат, трошоците за одржување на коловозот и обезбедување на безбеден и непречен сообраќај на патниот премин се на товар на правното лице.

(2) Ако индустриски колосек или индустриска пруга се вкрстува со улица во населено место, трошоците за одржување на коловозот и обезбедување на безбеден и непречен сообраќај се на товар на сопственикот на индустрискиот колосек или индустриската пруга.

Член 31

(1) Ако патниот премин се заменува со надвозник, односно подвозник или се укинува поради пренасочување на патниот сообраќај, трошоците за извршената измена заради тоа на железничката пруга и патот, ако поинаку не е договорено, се на товар на:

- 1) управителот на инфраструктурата, ако таа промена е условена претежно за потребите на железничкиот сообраќај;
- 2) правното лице кое управува со патот, ако таа промена е претежно условена за потребите на патниот сообраќај и
- 3) правното лице кое исклучително го користи патот.

(2) Во случаи на сите други промени, во врска со вкрстувањето, вклучувајќи го прилагодувањето и подобрувањето на безбедноста, трошоците за измена на железничката пруга и патот се на товар на управителот на инфраструктурата, односно правното лице кое управува со патот подеднакво, на потребите на железничкиот и патниот сообраќај кои ги условиле тие промени, доколку поинаку не е договорено.

4. Заштита на железничката инфраструктура

Член 32

(1) Работите на заштитата на железничките пруги, објектите, уредите, постројките, опремата и други работи за заштита, ги врши управителот на инфраструктурата.

(2) Под работи на заштита од ставот (1) на овој член се смета преземање мерки потребни за спречување на недозволените дејствија и отстранување на последиците од недозволено извршените дејствија на железничката пруга, во трупот на железничката пруга, пружниот и заштитниот појас, на објектите, постројките, опремата на пружниот и заштитниот појас и друго, како и поведување постапка за враќање на узурпирано земјиште од пружниот појас пред надлежен орган.

(3) За недозволените дејствија што се изведуваат во трупот на железничката пруга, пружниот и заштитниот појас, се известува Државниот инспекторат за транспорт.

(4) Извршителот на недозволените дејствија по наредба на инспекторот за железничка инфраструктура е должен веднаш да ги отстрани последиците од недозволено извршените дејствија.

(5) Доколку последиците од недозволените дејствија не бидат отстранети од извршителот, на сметка на извршителот од ставот (4) на овој член ќе ги отстрани управителот на инфраструктурата.

(6) Начинот на вршење на работите на заштитата на железничката инфраструктура го пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 33

(1) Телефонски, телеграфски и други кабловски водови, ниско напонски електрични водови, односно водови за напојување, канализација, водоводи, топоводи, цевководи и други слични уреди можат да се поставуваат во пружен и заштитен појас по поднесено барање од страна на правно или физичко лице и само под услови и на начин утврдени со согласност што ја издава управителот на инфраструктурата.

(2) Трошоците од ставот (1) на овој член се на товар на подносителот на барањето.

(3) Управителот на инфраструктурата може да побара од сопственикот на инсталациите и уредите од ставот (1) на овој член, да ги преуреди или

премести кога тоа е потребно заради обновување или реконструкција, ремонт на железничката инфраструктура или заради спроведување на мерки за заштита на железничката инфраструктура и железничкиот сообраќај.

(4) Трошоците за преуредување или преместување на инсталациите ги сноси сопственикот на инсталациите.

(5) Управителот на инфраструктура може да го одбие барањето за издавање согласност од ставот (1) на овој член, ако со нивното поставување би се оштетила железничката инфраструктура или би била загрозувана безбедноста на железничкиот сообраќај, ако поставувањето битно влијае на одржувањето на железничката инфраструктура или би била оневозможена нејзина реконструкција.

Член 34

Работите на заштита на железничките пруги и објектите на нив, како и за редовноста и безбедноста на сообраќајот или други активности на железничката пруга, пружниот и заштитниот појас можат да се вршат во согласност со управителот на инфраструктурата.

Член 35

(1) Во заштитниот појас на железничката пруга можат да се градат згради и други објекти и да се поставуваат постројки и уреди врз основа на одобрение под следниве услови:

1) во населени места, планински или мочуришни терени, или други места, каде што теренските услови го бараат тоа, може да се одобри отворање на рудници, каменоломи, изградба на објекти за производство на вар, тули, подигање индустриски згради, постројки и други слични објекти во заштитниот појас покрај железничката пруга, ако земјиштето на кое се наоѓаат овие постројки се наоѓа на подрачјето кое органот на општината го определил за изградба на објекти и постројки, но не поблиску од 50 метра сметајќи од оската на крајните колосеци;

2) во населени места и на земјиштето од точката 1 на овој став, може да се одобри изградба на станбени, деловни, помошни и слични згради, копање бунари, резервоари, септички јами и слично, подигање електрични далноводи во заштитниот појас покрај железничката пруга, но не поблиску од 25 метра сметајќи од оската на крајните колосеци и

3) во пружниот и заштитниот појас и на објектите на железничката инфраструктура можат да се поставуваат натписи и рекламни паноа на оддалеченост од најмалку 7 метра од крајната точка на пружниот појас, со претходно одобрение од управителот на инфраструктурата.

(2) Одобрението од ставот (1) на овој член го издава управителот на инфраструктурата.

(3) Трошоците за издавање на согласноста од членот 33 став (1) на овој закон и одобрението од ставот (2) на овој член, ги сноси подносителот на барањето.

(4) Одредбите од овој член за изградба на објекти во заштитниот појас не се однесуваат на населените места од градски карактер, за кои постојат урбанистички планови или урбанистички проект согласно со закон.

Член 36

(1) Управителот на инфраструктурата е должен на местата на одронување, на местата на порои, места изложени на речна ерозија и на местата изложени на завејување од силни ветрови, на кои може да дојде до попречување или до загрозување на железничкиот сообраќај, самостојно или заедно со друго правно лице, навреме да ги преземат потребните мерки на техничка и физичка заштита на железничките пруги и на објектите на пругата од елементарни непогоди заради обезбедување безбедно одвивање на железничкиот сообраќај.

(2) Управителот на инфраструктурата во случаите од ставот (1) на овој член може без одобрение да поставува и одржува привремени заштитни направи и привремено да сместува материјал и други средства во заштитниот пружен појас, ако е тоа потребно заради преземање мерки за обезбедување на безбедно одвивање на железничкиот сообраќај, односно за воспоставување на железничкиот сообраќај.

(3) Кога ќе престанат причините од ставот (1) на овој член, управителот на инфраструктурата е должен од заштитниот пружен појас да ги отстрани привремените заштитни направи, материјалот и другите средства што ги оставиле при преземањето на мерките за обезбедување безбеден сообраќај, односно за воспоставување на железничкиот сообраќај, да ја воспостави поранешната состојба и да плати надомест за користење на земјиштето.

Член 37

(1) На местата каде што железничката пруга поминува низ шуми или покрај шуми, односно земјиште засадено со земјоделски култури кои се лесно запаливи, управувачот на шумата или земјиштето е должен да преземе пропишани мерки за заштита од пожар на железничкиот пружен појас, како и мерки за заштита од пожар на железничките возила.

(2) Корисниците, односно сопствениците на шуми и земјиште од ставот (1) на овој член, се должни во појас во ширина од 10 метра во шуми да ги отстрануваат сувите дрвја, грмушки и лисја, а во појас во ширина од 5 метра на друго земјиште навремено да ги отстрануваат сувите и запаливи растенија и да преземат други мерки за заштита од пожар.

Член 38

При чистење на снег од надвозници над електрифицирани железнички пруги мора да се обезбеди механичка заштита од обрушување на снегот на контактната мрежа.

Член 39

(1) Во пружниот појас може да се градат само објекти и постројки кои служат на железничката инфраструктура.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член во пружниот појас можат со претходна согласност од управителот на инфраструктурата да се градат објекти и постројки на други правни лица што служат за товарање или истоварање на стоки за превоз во железничкиот сообраќај.

(3) Управителот на инфраструктурата води евиденција за: состојбите на железничките пруги, геометриските карактеристики на пругата и пружниот појас, земјишниот катастар, карактеристиките на теренот од интерес за заштита на пругата, инсталациите во и на трупот на пругата и пружниот појас, опремата на пругата и пружниот појас, опремата на пругата со сообраќајната сигнализација, телекомуникациските уреди, контактната мрежа, заштитните огради, патните премини и други податоци, како и за промена на овие податоци.

(4) Начинот на водење на евиденцијата и користењето на податоците од ставот (3) на овој член, со акти ги пропишува министерот за транспорт и врски.

5. Индустриска железница и индустриски колосек

Член 40

(1) Одредбите од овој закон за изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на железничката инфраструктура се однесуваат и за индустриска железница и индустриски колосек.

(2) Пругата на индустриска железница или индустриски колосек може да биде приклучена на железничката инфраструктура.

(3) Правно или физичко лице може да има индустриски колосек приклучен на железничката инфраструктура, како и индустриски колосеци, постројки, уреди и објекти на тие колосеци, железнички возни средства и други средства изградени по посебни нормативи и стандарди.

(4) Приклучувањето на индустриска железница од ставот (2) на овој член и индустриски колосеци од ставот (3) на овој член се уредува со договор меѓу управителот на инфраструктурата и претпријатието, правното или физичко лице чијашто индустриска железница, односно индустриски колосек е приклучен.

(5) Правно или физичко лице сопственик на индустрискиот колосек е должен да донесе акт за условите на изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на индустрискиот колосек, железничките возни средства и други средства изградени по посебни технички нормативи и стандарди, како и за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај на индустрискиот колосек, со претходно обезбедено одобрение од Министерството за транспорт и врски.

6. Пристап на железничката инфраструктура

Член 41

(1) Превозник кој има дозвола за јавен превоз и решение за безбедност, може да врши услуги во јавниот превоз на железничката инфраструктура, под услов да му е обезбеден пристап до неа.

(2) Пристап на железничката инфраструктура на превозниците кои ги исполнуваат условите пропишани со овој закон, одобрува управителот на инфраструктурата.

(3) За пристап на железничката инфраструктура, превозниците склучуваат договор со управителот на инфраструктурата.

(4) Договорот за пристап на железничката инфраструктура мора да биде недискриминаторски и во согласност со одредбите од овој закон.

(5) Со договорот за пристап на железничката инфраструктура од ставот (3) на овој член се уредуваат меѓусебните права и обврски меѓу превозниците и управителот на инфраструктурата во однос на доделените инфраструктурни капацитети, висината на надоместокот за користење на железничката инфраструктура, времето на траењето на договорот и можностите за негово продолжување, како и други прашања во врска со безбедноста на превозот и заштитата на околината.

7. Надоместок за користење на железничката инфраструктура

Член 42

(1) За користење на железничката инфраструктура превозникот плаќа надоместок. Висината на надоместокот ја одредува и наплаќа управителот на инфраструктурата.

(2) На висината на надоместокот од ставот (1) на овој член согласност дава Владата на Република Македонија, на предлог на министерот за транспорт и врски.

(3) Средствата од наплата на надоместокот се приход на управителот на инфраструктурата.

(4) Критериумите за одредување на висината на надоместокот за користење на железничката инфраструктура мораат да бидат еднакви за сите превозници и недискриминаторски.

(5) Управителот на инфраструктурата може спогодбено со управителите на инфраструктурата на други држави да утврди заедничка рамка за одредување на надоместокот, почитувајќи ја независноста на управување со инфраструктурата од страна на управителот.

(6) Висината на надоместокот за користењето на инфраструктурата се утврдува врз основа на остварените километри на возот, составот на возот, масата и брзината на возот, основното оптоварување, времето на користење на инфраструктурата и други посебни барања.

(7) Управителот на инфраструктурата е должен при одредувањето на надоместокот за користење на инфраструктурата да примени таков начин на пресметување со кој на различните носители на дозволи кои извршуваат услуги од ист вид, ќе им обезбеди еднаков и недискриминаторски надоместок.

8. Распределба на инфраструктурните капацитети

Член 43

(1) Барање за доделување на инфраструктурен капацитет можат да поднесат превозниците и меѓународните групации (во натамошниот текст: подносителите на барање).

(2) Условите кои мораат да ги исполнуваат подносителите на барањата за доделување на инфраструктурен капацитет ги одредува управителот на инфраструктурата и истите мораат да бидат соодветни, јасно одредени транспарентни и недискриминаторски.

- (3) Со условите од ставот (2) на овој член треба да бидат остварени очекуваните приходи од користењето на инфраструктурните капацитети.
- (4) Условите од ставот (2) на овој член се утврдуваат во објава на мрежата што го издава управителот на инфраструктурата како дел од принципите за распределба на инфраструктурните капацитети.
- (5) Распределбата на инфраструктурните капацитети ја врши управителот на инфраструктурата, имајќи го предвид видот и обемот на превозот, искористеноста на железничката инфраструктура, финансиските и деловните способности на превозникот, дополнителните услуги што ги дава управителот во врска со вршењето на превозот на инфраструктурниот капацитет, како и дејноста од јавен интерес во јавниот превоз.
- (6) Доделениот инфраструктурен капацитет, превозникот не смее да го пренесе на друг превозник.
- (7) Со инфраструктурните капацитети не смее да се врши трговија.
- (8) Право на користење на инфраструктурните капацитети во вид на траса на воз се одобрува на подносителите на барањето по правило еднаш годишно и тоа во периодот на важење на еден возен ред. Во случај на вонредни барања на превозникот за доделување на капацитет во време на важење на возниот ред (ад хоц), управителот на инфраструктурата може да ги исполни таквите барања под услов да располага со доволно слободни капацитети, по принципот "прв дојден прв користен".
- (9) Управителот на инфраструктурата и подносителите на барањето можат да склучат рамковен договор за користење на капацитетите на соодветната железничка инфраструктура и на рок подолг од периодот на важење на еден возен ред, под услов таквиот договор да не го исклучува однапред користењето на соодветната инфраструктура од страна на другите подносиители на барање и за други услуги.
- (10) Управителот на инфраструктура може со други управители на инфраструктура меѓусебно да се договори и да одреди рамка и постапка на распределба на инфраструктурни капацитети, истовремено почитувајќи ја независноста на управување со инфраструктурата од страна на управителот на инфраструктурата.
- (11) При распределба на инфраструктурни капацитети на повеќе од една мрежа, управителот на инфраструктурата мора да соработува со управителите на инфраструктура на други држави за да се овозможи рамноправно учество и распределба на инфраструктурни капацитети, заради организирање на меѓународни траси на возови.
- (12) Подносителите на барањата можат да поднесат барање за доделување инфраструктурни капацитети кои поминуваат низ повеќе од една железничка мрежа.
- (13) Барањето од ставот (12) на овој член се поднесува на еден од управителите на инфраструктура, а кој во име на подносителот на барањето е овластен да ги побара капацитетите на инфраструктурата од другите управители на инфраструктурата на кои се однесува барањето.

9. Објава на мрежа

Член 44

(1) Управителот на инфраструктурата донесува и објавува објава на мрежа на веб страница без надоместок.

(2) Објавата на мрежата се објавува јавно на веб страница или во најмалку два весника најдоцна четири месеца пред крајниот рок за поднесување на барањето за доделување на инфраструктурните капацитети, утврден од страна на управителот на инфраструктурата.

(3) Задолжителната содржина на секоја објава на мрежа се состои од преглед на железничката инфраструктура која е на располагање на превозниците, информации за условите за пристап на предметната железничка инфраструктура и распределбата на капацитетите, принципите на одредување на надоместокот за користење на железничката инфраструктура, како и правилата на приоритет во случај на преоптеретеност на железничка инфраструктура .

(4) Објавата на мрежа мора редовно да се дополнува со нови податоци, а по потреба може и да се менува. Секоја измена и дополна на објавата на мрежата се објавува на веб страницата на управителот на инфраструктурата или во најмалку два дневни весника.

10. Постапка на усогласување на распределбата на инфраструктурните капацитети

Член 45

(1) При распределбата на инфраструктурните капацитети управителот на инфраструктурата е должен, ако за тоа постои можност, да ги исполни сите барања за инфраструктурните капацитети вклучувајќи ги и железничките правци кои не поминуваат само низ една железничка мрежа.

(2) Во случај на преоптеретеност на инфраструктурата, управителот на инфраструктурата може во постапката на распределба на капацитетите и усогласувањата со возниот ред, врз основа на анализа на капацитетите да ги одреди приоритетите при распределбата. Управителот на инфраструктурата со предлог на возниот ред е должен да ги запознае сите заинтересирани превозници и од нив да бара писмено да се произнесат по предлогот.

(3) Рокот за произнесувањето по предлогот на возниот ред не може да биде подолг од еден месец од денот на доставувањето. При усогласувањето на предлогот на возниот ред со барањата на заинтересираните превозници, управителот на инфраструктурата има право да предложи друг инфраструктурен капацитет различен од побараниот.

11. Возен ред

Член 46

(1) Превозот на патници и стоки се врши во согласност со возен ред однапред утврден од управителот на инфраструктурата.

(2) Возниот ред за јавен превоз на патници и неговите измени се објавуваат во средствата за јавно информирање или на друг начин пред неговото влегување во сила.

(3) Превозниците кои вршат јавен превоз се должни да се придржуваат на објавениот возен ред кој е во сила, освен во случај на промените на сообраќајот кои се настанати поради елементарни непогоди и железнички несреќи, при што е настанато поголемо оштетување на железничката инфраструктура.

12. Регулаторно тело

Член 47

За обезбедување на отворено и недискриминаторно вршење на дејностите во железничкиот превоз, кои се вршат како услуги во јавниот превоз со посебен закон ќе се основа Агенција за железнички сообраќај и транспорт како регулаторно тело.

13. Планирање на изградба, реконструкција, модернизација, ремонт и одржување на железничката инфраструктура

Член 48

(1) Плановите за изградба на нова пруга, како и реконструкција, модернизација, ремонт и одржување на постојната железничка инфраструктура, се уредуваат со поместувачка и динамичка национална програма за железничка инфраструктура која се донесува за период од пет години (во натамошниот текст: национална програма).

(2) Националната програма од ставот (1) на овој член ја донесува Собранието на Република Македонија, на предлог на Владата на Република Македонија, по донесување на Фискалната стратегија на Република Македонија.

(3) Националната програма од ставот (1) на овој член на предлог на Владата на Република Македонија ја ревидира секоја година Собранието на Република Македонија со изземање на изминатата година и додавање на една година повеќе.

(4) Со националната програма се утврдуваат најважните задачи за изградба, реконструкција, модернизација, ремонт и одржување на железничката инфраструктура, нивната големина, динамика на реализација на приоритетите, како и висината и изворите на финансиските средства потребни за извршување на задачите.

(5) На утврдувањето на висината на буџетското финансирање на плановите од ставот (1) на овој член, соодветно се применуваат прописите

кои се однесуваат на изготвување на годишниот Буџет на Република Македонија.

(6) Врз основа на усвоената национална програма од ставот (1) на овој член управителот на инфраструктурата, со согласност на министерот за транспорт и врски, изработува годишен план за изградба, реконструкција, модернизација, ремонт и одржување на железничката инфраструктура, чија изработка мора да биде временски усогласена со роковите за изработка и донесување на Буџетот на Република Македонија.

(7) За остварување на годишниот план од ставот (6) на овој член, министерот за транспорт и врски врз основа на извештајот на управителот на инфраструктурата, поднесува извештај до Владата на Република Македонија.

14. Концесија

Член 49

(1) Концесија може да се даде за:

- 1) изградба на нова железничка инфраструктура и
- 2) управување со дел или со целата постојна железничка инфраструктура согласно со овој закон.

(2) Концесијата за управување со дел од постоечката железничка инфраструктура се дава на предлог на министерот за транспорт и врски или на предлог на управителот на инфраструктурата одобрен од министерот за транспорт и врски кога оваа концесија е економски оправдана.

(3) Концесијата може да се даде на домашно и странско правно и физичко лице (концесионер), кои имаат капитал и кои располагаат со кадровски потенцијал и опрема за успешно извршување на работите кои се предмет на концесијата.

(4) За доделување концесија од ставот (1) точка 2 на овој член, подносителот на барањето за концесија мора да има дозвола за управување со железничката инфраструктура и решение за безбедност.

(5) Одлука за давање на концесија од ставот (1) на овој член донесува Владата на Република Македонија.

(6) Давањето на концесија се врши во согласност со овој закон и Законот за концесии.

(7) За доделената концесија се плаќа надоместок во висина и на начин утврден согласно со Законот за концесии.

Член 50

(1) Концесијата за изградба на нова железничка инфраструктура се дава на рок кој не може да биде подолг од 50 години од денот на доделувањето на концесијата.

(2) Концесијата за управување на дел од постоечката инфраструктура се дава на рок кој не може да биде подолг од 20 години од денот на доделувањето на концесијата.

Член 51

(1) Меѓусебните права и обврски на Владата на Република Македонија и концесионерите се уредуваат со договор за концесија.

(2) Со договорот од ставот (1) на овој член, покрај другото, се определуваат условите под кои се користи концесијата, начинот на плаќање и висината на надоместокот.

Член 52

Концесионерот е должен железничката пруга или објект на пругата да ги проектира, изгради и даде во употреба, односно да ги користи согласно со прописите, нормативите и стандардите за ваков вид објекти во Република Македонија.

Член 53

Правата и обврските утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во однос на одржувањето, заштитата и надзорот на железничката инфраструктура и спроведувањето на мерките за безбедност на железничкиот сообраќај важат и за концесионерот.

Член 54

Концесијата престанува да важи на начин и под услови предвидени во Законот за концесии и други случаи предвидени со договорот за концесија.
15. Одземање на статусот на добро од општ интерес за Републиката

Член 55

(1) На делот на железничката инфраструктура за кој не постои општ интерес и интерес за корисниците на услугите во јавниот превоз или на кој трајно престанал јавниот превоз, може да му се одземе статусот на добро од општ интерес за Републиката.

(2) Одлука за траен престанок на јавниот превоз и одземањето на статусот на добро од општ интерес од ставот (1) на овој член, на предлог на Владата на Република Македонија, донесува Собранието на Република Македонија.

(3) Владата на Република Македонија може делот на железничката инфраструктура, на кој е одземен статусот на добро од општ интерес од ставот (1) на овој член, да го пренесе на друг корисник или да го овласти управителот на инфраструктурата за преземање правни работи за неговиот натамошен статус и намена под услови утврдени со одлуката од ставот (2) на овој член.

16. Финансирање на железничката инфраструктура

Член 56

(1) Финансирањето на железничката инфраструктура се врши согласно со годишниот план од членот 48 став (6) на овој закон.

(2) Средствата за финансирање на изградба на железничката инфраструктура се обезбедуваат од:

- 1) средства од Буџетот на Република Македонија за тековната година;
- 2) кредити и заеми и

3) други извори.

(3) Средствата за финансирање на реконструкцијата, ремонтот, одржувањето и заштитата на железничката инфраструктура се обезбедуваат од:

1) надоместок за користење на железничка инфраструктура;

2) средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија во износ од најмалку 0,3% од планираните даночни приходи во централниот буџет на Република Македонија за тековната година;

3) буџетите на единиците на локалната самоуправа за финансирање на услуги од јавен интерес во железничката инфраструктура;

4) дел од вложување на домашни и странски лица и

5) средства од други извори.

(4) Намената на средствата и начинот на нивното користење се утврдуваат со годишниот план од членот 48 став (6) на овој закон.

V. УСЛУГИ ОД ЈАВЕН ИНТЕРЕС ВО ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ

Член 57

(1) Со цел да се оствари јавен интерес, во железничкиот превоз на патници во Република Македонија каде што приходот остварен од транспортните услуги не може да ги покрие трошоците, како и за да се зголеми способноста на превозниците во железничкиот превоз на патници да бидат конкурентни со другите видови на превоз, Владата на Република Македонија на предлог на министерот за транспорт и врски, ќе ги определи таквите услуги.

(2) За остварување на јавниот интерес од ставот (1) на овој член на подрачјето на единиците на локалната самоуправа, советите на единиците на локалната самоуправа можат да ги определат таквите услуги, за што го известуваат Министерството за транспорт и врски.

(3) Обезбедување на средствата за намената од ставовите (1) и (2) на овој член ќе се изврши од Буџетот на Република Македонија и/или буџетите на единиците на локалната самоуправа според следниве критериуми:

- постоење на јавен интерес,

- достапност на друг вид на сообраќај,

- политика на државата во однос на цената на билети за патнички железнички превоз и

- вложувања во безбедноста на железничкиот сообраќај.

Член 58

(1) Министерството за транспорт и врски, преку јавен конкурс согласно со Законот за јавните набавки, го избира превозникот кој ќе ги извршува услугите од членот 57 на овој закон.

(2) Избраниот превозник склучува договор за период од најмалку пет години со Владата на Република Македонија или градоначалниците на општините, односно градоначалникот на градот Скопје. Договорот ќе му

обезбеди на избраниот превозник компензација на трошоците врз основа на пресметки утврдени со договорот.

Член 59

Средствата за надоместок на дел од трошоците на превозници од членот 58 на овој закон, се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, односно од буџетот на единиците на локалната самоуправа.

VI. ДОЛЖНОСТИ НА ШТРАЈКУВАЧКИОТ ОДБОР И РАБОТНИЦИТЕ ЗА ВРЕМЕ НА ШТРАЈК

Член 60

(1) Во правното лице кое врши јавен превоз и во правното лице управител на инфраструктура, за време на штрајк, штрајкувачкиот одбор и работниците кои учествуваат во штрајкот се должни да обезбедат неопходно ниво на процесот на работа со кое нема да се загрози животот, здравјето, економската и социјалната сигурност на граѓаните и неопходното вршење на стопанските и други дејности во Република Македонија, односно за време на штрајк мораат да сообраќаат следниве возови кои:

- превезуваат животни,
- превезуваат свежи производи,
- превезуваат опасни материи и предмети,
- сообраќаат во меѓународниот сообраќај,
- превезуваат суровини, репроматеријали и погонски материјали кои се неопходни за одвивање на стопанските и други дејности на земјата и
- превезуваат патници во локалниот патнички сообраќај на сите релации и тоа по еден пар возови.

(2) Штрајкувачкиот одбор и раководното лице на управителот на инфраструктурата и раководното лице на превозникот ги одредуваат работниците кои ќе ги извршуваат работите од ставот (1) на овој член.

(3) Необезбедувањето на неопходното ниво на процесот на работа, во смисол на овој член, претставува потешка повреда на работната обврска.

VII. НАДЗОР

Член 61

Надзор над законитоста на работата на управителот на инфраструктурата и превозниците и другите правни лица што вршат железнички сообраќај, врши Министерството за транспорт и врски.

Член 62

Инспекциски надзор над примената на одредбите на овој закон и прописите што се однесуваат на железничкиот сообраќај врши Државниот инспекторат за транспорт (во натамошниот текст: Инспекторат).

Член 63

(1) Инспекцискиот надзор се врши преку инспектори за:

- железничка инфраструктура,
- влеча на возови и возни средства,
- железнички сообраќај и превоз и
- сигналносигурносни, телефонско-телеграфски и електротехнички постројки.

(2) За инспектор за железничка инфраструктура може да се назначи лице со висока стручна подготовка, дипломиран градежен инженер сообраќајна насока, со најмалку три години работно искуство во структурата.

(3) За инспектор за влеча на возови и возни средства може да се назначи лице со висока стручна подготовка дипломиран електротехнички или машински инженер, со најмалку три години работно искуство во структурата.

(4) За инспектор за железнички сообраќај и превоз може да се назначи лице со висока стручна подготовка дипломиран сообраќаен инженер насока за железнички сообраќај и транспорт, со најмалку три години работно искуство во структурата.

(5) За инспектор за сигналносигурносни, телефонско-телеграфски и електротехнички постројки може да се назначи лице со висока стручна подготовка дипломиран електротехнички инженер со најмалку три години работно искуство во структурата.

Член 64

(1) Инспекторот е овластен:

1) да нареди привремено отстранување на техничките и други недостатоци, односно привремено исклучување од сообраќај железнички возила, ако постои опасност со нивната употреба да се загрози безбедноста на железничкиот сообраќај;

2) привремено да го отстрани од работното место железничкиот работник кој непосредно учествува во вршењето на сообраќајот, ако не ги исполнува пропишаните здравствени и стручни услови за самостојно вршење на работите на своето работно место или ако на работното место се наоѓа подолго од пропишаното работно време;

3) да нареди отстранување на неправилностите во вршењето на железничкиот сообраќај и вршењето на тој сообраќај да се усогласи со прописите, а по потреба да го определи начинот за отстранување на утврдените неправилности;

4) да нареди запирање на работите што се изведуваат на железничка пруга и во заштитниот појас на железничката пруга, ако се утврди дека постои опасност со тие работи да се загрози безбедноста на сообраќајот;

5) да нареди запирање на работите што се изведуваат во заштитниот појас на железничката пруга, ако тие се изведуваат без одобрение за градење;

6) да ја прегледа техничката документација во врска со изградбата, реконструкцијата, ремонтот и одржувањето на железничките пруги;

7) да ги прегледа работите на изградбата, реконструкцијата, ремонтот, одржувањето и заштитата на железничките пруги и објектите на пругите;

8) да нареди рушење на објект или негов дел што се гради во заштитниот појас, спротивно на овој закон;

9) да ја провери исполнетоста на условите за управување со железничката инфраструктура;

10) да ја провери исполнетоста на условите за превоз на патници и стока во железничкиот сообраќај;

11) да го провери извршувањето на превозот на патници и стока во железничкиот сообраќај на начин и под услови предвидени со овој закон и прописи со кои се уредува безбедноста на железничкиот сообраќај и

12) да провери дали правилно и редовно се спроведува утврдениот и објавениот возен ред во железничкиот сообраќај.

(2) Ако железничката пруга не е во таква состојба што на неа може да се врши безбеден сообраќај, инспекторот ќе нареди веднаш да се преземат мерки за обезбедување на сообраќајот, а по потреба ќе го забрани привремено и сообраќајот на железничката пруга, односно на загрозената делница од железничката пруга.

Член 65

Правните и физичките лица кои на железничката пруга или во непосредна близина на железничката пруга изведуваат или вршат работи, се должни на инспекторот да му овозможат вршење на инспекција, да му дадат потребни објаснувања и да му ја стават на увид потребната техничка документација.

Член 66

(1) Инспекторот работите на инспекцијата ги врши самостојно и донесува решение во рамките на овластувањата определени со овој закон.

(2) Против решението на инспекторот може во рок од осум дена од денот на приемот на решението да се поднесе жалба до министерот за транспорт и врски.

(3) Жалбата од ставот (2) на овој член не го одлага извршувањето на решението, ако тоа го бара итноста на мерките одредени во решението.

Член 67

(1) Инспекторот има службена легитимација.

(2) Начинот на издавањето и одземањето на службената легитимација, формата, содржината, образецот и амблемот на службената легитимација, го пропишува министерот за транспорт и врски.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот е должен да ја покаже службената легитимација.

Член 68

Управителот на инфраструктура и превозниците се должни на Инспекторатот, на негово барање, да му доставуваат извештај за состојбата на железничките пруги и железничките возила.

VIII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 69

(1) Со парична казна од 100.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако:

- 1) врши јавен превоз на патници и стока без дозвола за превоз (член 6);
 - 2) врши јавен превоз на патници и стока без решение за безбедност (член 12);
 - 3) врши превоз за сопствени потреби без решение за безбедност (член 13);
 - 4) проектира, гради, реконструира, ремонттира, опремува и одржува железничка инфраструктура што не одговара на потребите на безбедноста на сообраќајот и заштитата на животната средина и природата (член 18 став (3));
 - 5) во пружниот и заштитниот појас врши поставување на водоводни, канализациони, електрични, телефонски и телеграфски водови, без согласност за извршување на тие работи (член 33 став (1)) и
 - 6) врши трговија со инфраструктурни капацитети (член 43 став (7));
- (2) Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) на овој член одговорното лице во правното лице.
- (3) Со парична казна од 10.000 до 30.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) точки 4, 5 и 6 на овој член физичкото лице.

Член 70

(1) Со парична казна од 30.000 до 100.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако:

- 1) во рокот утврден од страна на Агенцијата кој не може да биде подолг од шест месеца не се отстранат недостатоците (член 8 став (1));
- 2) во утврдениот рок не ги пријави статусните промени, промена на фактите и околностите од значење за извршување на дејноста (член 10 став (1));
- 3) предаде во сообраќај железничка пруга и постројка, објект и уред на пругата без решение за употреба (член 22 став (3));
- 4) меѓусебно вкрстување на железнички пруги и вкрстување на железничка пруга со друга пруга (индустриска железница, индустриски колосек, трамвајска пруга и слично), изврши спротивно на членот 23 од овој закон;
- 5) изведува работи на ремонт на железничка пруга без техничка документација и согласност на техничка документација (член 26 ставови (1) и (2));
- 6) не ја организира и трајно не ја врши контролата на состојбата и одржувањето на железничките пруги, постројките, објектите, уредите и опремата на тие постројки (член 27 став (1));
- 7) не врши работи на заштита на железничката пруга, објектите, уредите, постројките и опремата (член 32 ставови (1) и (2));
- 8) не презема потребни мерки за техничка и физичка заштита на железничката пруга и на објектите на пругата (член 36 став (1));
- 9) не се придржува кон утврдениот возен ред (член 46 став (3)) и
- 10) пренесува доделен инфраструктурен капацитет на друг превозник (член 43 став (6)).

(2) Со парична казна од 10.000 до 35.000 денари за прекршок од ставот (1) на овој член ќе се казни одговорното лице во правното лице.

Член 71

(1) Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако:

1) при изградба или реконструкцијата на железничката пруга, инвеститорот не ги измести, односно прилагоди инсталациите кон настанатите промени (член 20 ставови (1) и (2));

2) не води евиденција и други технички податоци од значење за безбедноста на железничкиот сообраќај (член 21 став (5));

3) при вкрстување на железничка пруга и пат во исто ниво не ги одржува патните премини (член 28 став (1));

4) изведува работи или други активности на железничката пруга и пружниот појас без согласност (член 34);

5) во заштитниот појас на железничката пруга гради згради и објекти или поставува постројки и уреди без одобрение (член 35);

6) управителот на инфраструктурата не ги отстрани привремените заштитни направи, материјалот и другите средства и не плати надомест за користење на земјиште (член 36 став (3));

7) гради објекти и постројки на пружниот појас без согласност на управителот на железничката инфраструктура (член 39 став (2));

8) не води евиденција (член 39 став (3));

9) не донесе акт за условите за градба, реконструкција, одржување и заштита на индустриски колосек, железнички возни средства како и акт за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај (член 40 став (5)) и

10) врши превоз без склучен договор за пристап на железничката инфраструктура (член 41 став (3)).

(2) Со парична казна од 10.000 до 35.000 денари за прекршок од ставот (1) на овој член ќе се казни одговорното лице во правното лице.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 72

До денот на влегувањето во сила на националната програма од членот 48 на овој закон, финансирањето на железничката инфраструктура се врши согласно со годишниот план од членот 127 на Законот за Македонските железници ("Службен весник на Република Македонија" број 9/98).

Член 73

Владата на Република Македонија националната програма од членот 48 на овој закон, во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе ја достави до Собранието на Република Македонија.

Член 74

(1) Прописите и другите акти чие донесување е утврдено со овој закон, ќе се донесат во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на прописите врз основа на овластувањата на овој закон ќе се применуваат постојните прописи.

Член 75

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за македонските железници ("Службен весник на Република Македонија" број 9/98), освен одредбите од членовите 44 до 125 на истиот закон кои ќе важат до денот на влегувањето во сила, односно до денот на примената на законот кој ќе се однесува на безбедноста на железничкиот сообраќај и членот 127 од истиот закон кој ќе важи до денот на влегувањето во сила на националната програма од членот 48 на овој закон.

Член 76

(1) До отпочнување со работа на Агенцијата за железнички сообраќај и транспорт, дозвола за јавен превоз, решение за безбедност, дозвола за управување со железничка инфраструктура и решение за безбедност за управување со железничка инфраструктура ќе ги донесува министерот за транспорт и врски.

(2) Актите издадени од ставот (1) на овој член ќе имаат важност за период не подолг од една година.

Член 77

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".